

**OPKŽP-PO1-SC123 -2017-17. Výzva na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok
zameraná na zabezpečenie spojitosti vodných tokov**

Zabezpečenie pozdĺžnej kontinuity a spriechodnenie stupňov na toku Osrblianka

Kód projektu: 310011L569

Miesto realizácie projektu: Hronec, Osrbľie

Stručný popis projektu:

Cieľom projektu je odstránenie existujúcich riečnych stupňov na toku Osrblianka (r. km 0,532 , r. km 0,697, r. km 6,200) v obciach Hronec a Osrbľie a vybudovanie celokorytových bezprepážkových sklzov s priečnymi medzernatými líniami, za účelom zlepšenia biodiverzity na toku a zabezpečenia protiprúdovej migrácie rýb zaradených do dolného pstruhového pásma.

Z dôvodu kontroly dodržania navrhnutých hydrobiologických parametrov rybovodu bude v priebehu realizácie stavebných prác a vo fáze predkolaudácie vykonaný externý bioekologický dozor. Za účelom vyhodnotenia funkčnosti a účinnosti rybovodu bude vykonaný ichtiologický monitoring rybovodu.

Po odstránení bariér na toku Osrblianka vznikne v zmysle Kapitoly 8.4, podkapitola 8.4.1.2 Vodného plánu Slovenska, Prílohy Správne územie povodia Dunaja - Príloha 8.4 a Návrh opatrení pre elimináciu významného narušenia pozdĺžnej spojitosti riek a biotopov, spojený úsek o dĺžke 6,2 km. Odstránením bariéry v r. km 6,2 sa spojitost' vodného toku predĺži až po jeho prameň. Dĺžka spojeného vodného toku po eliminácii bariér tvoria spolu s počtom opatrení na zabezpečenie spojitosti vodných tokov (3), vzhľadom na typ projektu, očakávané merateľné ukazovatele.

Popis východiskovej situácie:

Realizácia projektu je navrhnutá na toku Osrblianka - idnetifikačný kód vodného toku 4-23-01-106 v r. km 0,532, r. km 0,697, r. km 6,200, na ktorých sa nachádzajú bariéry v podobe stupňov, pod poradovým číslom 1,2,3 v zmysle Prílohy Správneho územia povodia Dunaja - Príloha 8.4 a Návrhu opatrení na elimináciu významného narušenia pozdĺžnej spojitosti riek a biotopov, Vodného plánu Slovenska s kódom vodného útvaru SKR0038. Vodný tok Osrblianka je v zmysle §48, ods. 2. písm. a) zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v správe SLOVENSKEJ VODOHOSPODÁRSKEHO PODNIKU, š.p. Banská Štiavnica. Tento úsek patrí do pásma dolného pstruhového.

Bariérou na vodnom toku sú stupne, vybudované v intraviláne obce Hronec a obce Osrbľie, ktoré tvoria umelú prekážku, vybudovanú naprieč vodným tokom. Po odstránení bariéry vznikne spojený úsek vodného toku o dĺžke 6,200 km.

Žiadateľom o NFP je štátny podnik, ktorý ako organizácia zabezpečuje výkon správy povodí v SR. Predložený projekt pomáha riešiť existujúcu situáciu pri odstraňovaní nepriaznivého vplyvu vybudovaných priečných stavieb na rybne spoločensťvo.

Spôsob realizácie aktivít projektu :

Súlad s dokumentmi: Rámcová smernica o vode, 2000/60/ES čl. 4, ods. 1, iii) členské štáty budú chrániť a zlepšovať všetky umelé a výrazne zmenené vodné útvary s cieľom dosiahnutia dobrého ekologického potenciálu a dobrého chemického stavu povrchovej vody.

Čl. 11, ods. 1 - Každý členský štát zabezpečí pre každé správne územie povodia alebo pre časť medzinárodného správneho územia povodia na svojom území zavedenie programu opatrení, so zreteľom na výsledky analýz požadovaných podľa článku 5, pre dosiahnutie cieľov stanovených podľa článku 4.

Čl. 11, ods. 3, písm. i) - „Základné opatrenia“ sú minimálne požiadavky, ktoré treba splniť a ktoré pozostávajú z opatrení pre akékoľvek iné významné nepriaznivé vplyvy na stav vody určený v súlade s článkom 5 a podľa prílohy II,

najmä opatrení na zabezpečenie toho, aby hydromorfologické podmienky vodných útvarov boli v súlade s dosiahnutím požadovaného ekologického stavu alebo dobrého ekologického potenciálu vo vodných útvaroch označených ako umelé alebo výrazne zmenené.

Vodný zákon 364/2004, Z. z. §12 – uvádza sa, že v rámci vodného plánovania sa vyhotovuje Vodný plán Slovenska, pozostávajúci z plánov manažmentu povodí, ktorým je napr. Plán manažmentu povodia Dunaja, obsahuje plány manažmentu čiastkových povodí a je základným nástrojom na dosiahnutie cieľov vodného plánovania v oblastiach povodí.

Vodný plán Slovenska, Plán manažmentu správneho územia povodia Dunaja, kap. 4.1.4.1 Narušenie pozdĺžnej spojitosti riek a biotopov - kapitola sa odvoláva na prílohu 8.4a „Návrh opatrení pre elimináciu významného narušenia pozdĺžnej spojitosti riek a biotopov“, kde sa opatrenie uvedené v tejto ŽoNFP nachádzajú na str. 8 prílohy.

V kap. 8.4, podkapitola 8.4.1 sa uvádza - Environmentálnym cieľom je eliminácia narušenia pozdĺžnej kontinuity riek a biotopov na úroveň konzistentnú s kritériami dobrého ekologického stavu/potenciálu. V podkapitole 8.4.1.2 sa navrhuje ako jedno z opatrení "spriechodnenie funkčným rybovodom alebo biokoridorom".

Projektová dokumentácia bola vypracovaná SVP, š.p. OZ BB - zodpovedný projektant Ing. Sobotková v zmysle Metodického usmernenia Ministerstva životného prostredia Slovenskej Republiky Určenie vhodných typov rybovodov podľa typológie vodných tokov. Po ukončení projektovej dokumentácie bolo uskutočnené posúdenie zabezpečenia pozdĺžnej kontinuity a spriechodnenia stupňov na toku Osrblianka s platnou metodickou príručkou, so záverom že navrhnuté parametre rybovodu spĺňajú požiadavky Metodickéj príručky ŠOP SR o rybovodoch, schválenej MŽP SR v septembri 2014. Zhotoviteľom stavebných prác bude externá stavebná spoločnosť vybratá formou verejného obstarávania v zmysle Zákona 343/2015 Z. z.

V rámci realizácie stavebných prác projektu si koordináciu prípadných subdodávateľov bude koordinovať samotný zhotoviteľ.

Stavebný dozor sa bude vykonávať interne osobou oprávnenou na vykonávanie vybraných činností vo výstavbe podľa zákona č. 50/1976/ Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov.

V priebehu realizácie stavebných prác bude v zmysle Usmernenia MŽP SR vykonávaný externý bioekologický dozor na dodržiavanie navrhnutých hydrobiologických parametrov rybovodu pri výstavbe a vo fáze predkolaudácie bude bioekologický monitoring zameraný na správnosť vytvorenia ekologického prostredia pre migrujúce vodné organizmy. Osoba vykonávajúca daný dozor musí byť zapísaná v zozname odborne spôsobilých osôb podľa § 55 zákona 542/2002 Z. z., pre oblasť životného prostredia, alebo príslušná odborná organizácia ochrany prírody.

Poloha staveniska je daná existujúcim korytom toku Osrblianka. Sklzy budú vybudované v pozdĺžnom sklone s dnom vykladaným riečnymi kameňmi, ktoré budú ukladané do vodostavebného betónu a vyšpárované do polovice výšky štrbín. Celé dno sa presype riečnym štrkom, ktorý si voda v toku sama nepravidelne rozmiestni. V strede profilu bude súvisle po celej dĺžke sklzu vytvorené prehĺbenie dna, čo zabezpečí dostatočnú hĺbku vody v profile v čase nízkych prietokov a súčasne rozdelenie rýchlosti v profile. V celej dĺžke sklzu r. km 0,697 a r. km 6,200 sa osadia priečne medzernaté línie veľkých skál, ktoré budú prevyšovať okolité skalné dno a vytvoria rýchlostné tieny pre oddych rýb. V r. km 0,532 nie je možné vytvoriť priečne medzernaté línie skál z dôvodu zamrznutia vody v zimných mesiacoch. V spodnej časti rybovodu v r. km 0,532 a r. km 0,697 bude osadený zaistovací prah, ktorý konštrukciu z kameňa zastabilizuje. Súčasťou sklzu v r. km 6,200 bude rekonštrukcia celého prietočného profilu. Na zmonolitnenie prahu a existujúceho brehového opevnenia budú použité prúty z ocele, ktoré spoja prah a pätky múru. Koruna prahu bude prehĺbená v strede, čím sa vytvorí plynulé prehĺbenie dna v centrálnej prúdnici.

Realizácia rybovodu zabezpečí odstránenie nepriaznivého vplyvu pôvodne vybudovanej priečnej stavby v koryte toku na rybne spoločenstvo.

Žiadateľ neplánuje uplatniť pri obstarávaní zelené VO.

Situácia po realizácii projektu a udržateľnosť projektu:

Po realizácii projektu sa zlepšia migračné pomery rýb dolného pstruhového pásma na toku. Projektom navrhované riešenie je účinné a efektívne, keďže zabezpečí odstránenie nepriaznivého vplyvu vybudovaných priečných stavieb na rybne spoločenstvo.

Merateľné ukazovatele projektu sa dosiahnu vybudovaním rybovodu v miestach bariér, čím sa zlepšia migračné pomery pre druhy rýb dolného pstruhového rybieho pásma a súčasne sa dosiahne dlhý spojitý úsek vodného toku o dĺžke 6,200 km a viac až po prameň toku. Spriechodnením toku sa umožní celoročná migrácia rýb do vhodných biotopov prípadne rozširovanie výskytu iných druhov vodných živočíchov, čo bude mať priaznivý vplyv na zlepšenie fauny a flóry v blízkosti rybovodu. Spriechodnením bariér sa priamo neovplyvní územie európskeho významu závislé na vode, ale sa vytvoria podmienky na pozitívny vplyv chránených území nachádzajúcich sa v blízkosti.

Prevádzková a technická udržateľnosť projektu bude po realizácii zabezpečená Správou povodia horného Hrona, Odštepný závod Banská Bystrica ako územno -správnej jednotky SLOVENSKEHO VODOHOSPODÁRSKEHO PODNIKU, š.p. Banská Štiavnica, ktorá zabezpečuje výkon správy povodí na území SR.

V zmysle usmernenia MŽP SR bude sporadicky na vybudovaných sklzoch zabezpečená vizuálna kontrola hydrologických a ichtiologických parametrov.

Zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku podpísaná dňa 04.04.2018

Celkové oprávnené výdavky na realizáciu aktivít projektu: 50 192,17 EUR

Termín realizácie projektu: 05/2018 – 01/2019